

Anarhistička biblioteka

Anti-Copyright

Trgovina ženama

Emma Goldman

Emma Goldman
Trgovina ženama
1910.

The Traffic in Women, Emma Goldman, *Anarchism and Other Essays*, Mother Earth 1917 (1910).
Prevela Biljana Romić. Preuzeto iz Emma Goldman, *Anarhizam i drugi ogleđi*, DAF, Zagreb 2001.

anarhisticka-biblioteka.net

1910.

Naši su reformatori iznenada došli do velikoga otkrića – trgovine bijelim robljem. Novine su pune tih “nečuvenih uvjeta” a zakonodavci već planiraju novi niz zakona kojim bi nadzirali tu strahotu.

Zanimljivo je da se, kad god treba javno mnijenje odvratiti od velike društvene nepravde, uvodi križarski pohod na bestidnost, kockanje, točionice itd. A kakav je rezultat takvih pohoda? Kockanje je u porastu, točionice živo djeluju samo se ulazi na stražnja vrata, prostitucija je na vrhuncu a sustav makroa i svodnika samo se pooštrio.

Kako to da se instituciju, za koju zna gotovo svako dijete, tako odjedanput otkrilo? Kako to da je to zlo, znano svi sociolozima, sada postalo tako važno pitanje?

Pretpostaviti da je novo istraživanje trgovine bijelim robljem (i to, usput rečeno, vrlo površno istraživanje) otkrilo išta novo, u najmanju je ruku vrlo glupo. Prostitucija je bila i jest rašireno zlo, ali čovječanstvo i dalje ide za svojim poslom, savršeno ravnodušno na patnje i jade žrtava prostitucije. Baš kao što je, zapravo, čovječanstvo ostalo ravnodušno na naš industrijski sustav ili ekonomsku prostituciju.

Tek kad se ljudske patnje pretvore u igračku sjajnih boja, dijete će se početi za nju zanimati – barem na kratko. Narod je vrlo prevrtljivo dijete koje traži svaki dan nove igračke. “Pravedan” krik protiv trgovine bijelim robljem takva je igračka. Služi za zabavu ljudi na kratko i pomoći će da se stvori još nekoliko tustih političara – parazita koji se šepire svijetom kao inspektori, istraživači, detektivi i tako dalje.

Što je pravi uzrok trgovine ženama? Ne samo bijelim ženama, nego i žutim i crnim ženama. Izrabljivanje, naravno; nemilosrdni Moloh kapitalizma koji se deblja na račun potplaćenih radnika, navodi tisuće žena i djevojaka na prostituciju. Kao i gospođa Warren te djevojke misle, “Zašto trošiti svoj život radom u praonici za nekoliko šilinga na tjedan, osamnaest sati na dan?”

Naravno, naši reformatori ne kažu ništa o tom uzroku. Predobro ga znaju, ali nisu plaćeni da o njemu govore. Mnogo je probitačnije

izigravati farizeje, pretvarati se da je došlo do zlorabe morala, nego ići u srž stvari.

Ipak, postoji jedna hvalevrijedna iznimka među mladim piscima: Reginald Wright Kauffman, čije je djelo *Kuća ropstva* prvi iskreni pokušaj da se obradi to društveno zlo – i to ne sa sentimentalnog filistinskog stajališta. Novinar bogatoga iskustva, Kauffman dokazuje da naš industrijski sustav ne ostavlja većini žena drugi izbor do prostitucije. Žene oslikane u *Kući ropstva* pripadaju radničkoj klasi. Da je autor oslikao život žena iz drugih sfera, suočio bi se s istim stanjem stvari.

Nigdje se prema ženi ne odnose u skladu s vrijednošću njezina rada, nego kao prema spolnom objektu. Zbog toga je neizbježno da ona treba platiti za pravo što postoji, da održi svoje mjesto, ma gdje to bilo, spolnim zaslugama. Tako je tek pitanje stupnja hoće li se prodati jednom muškarcu, u braku ili izvan njega, ili mnogim muškarcima. Priznaju li to naši reformatori ili ne, ekonomska i društvena podređenost žena odgovorna je za prostituciju.

Upravo su naši dobri ljudi šokirani otkrićem da samo u New Yorku jedna od deset žena radi u tvornici, da je prosječna plaća koju žene zarađuju šest dolara na tjedan za četrdeset i osam do šezdeset radnih sati i da se većina žena koja radi za plaću suočava s mjesecima besposlenosti što znači da je prosječna godišnja zarada dvjestoosamdeset dolara. Treba li se onda čuditi da su prostitucija i trgovina bijelim robljem postale takvi dominantni čimbenici?

Da se ne bi prethodne brojke smatrale pretjeranima, dobro je proći kroz izjave nekih autoriteta za prostituciju:

“Uzrok se ženske poročnosti može naći u mnogim tabelama koje pokazuju odnos poslova koje su radile i plaća koje su te žene primale prije svojega pada i politički bi se ekonomist morao zapitati koliko će još dugo briga za poslovnu solventnost biti obrana poslodavcima da smanjuju naknade te nemaju li male uštede na plaćama i više nego protutežu u golemoj količini

vrijednosti – posebice onih moralnih – zajedno s ukinućem industrijskoga ropstva može ispuniti tu zadaću.

poreza koji su nametnuti javnosti da bi se namirili troškovi natovareni zbog sustava poroka, *koji je izravan rezultat, u mnogim slučajevima, nedovoljne nadoknade za častan rad.*¹

Naši današnji reformatori učinili bi dobro kad bi zavirili u knjigu dr. Sangera. Ondje će otkriti da samo nekoliko slučajeva od dvije tisuće koje je on promatrao potječe iz srednje klase, iz dobro sređenih uvjeta ili ugodnih domova. Daleko najveći dio tvore radnice, djevojke i žene; neke je u prostituciju odvela krajnja oskudica, druge pak okrutan, ponižavajući život kod kuće, a treće pak naopak i obogaljen fizički izgled (o čemu ću govoriti kasnije). Isto tako će braniteljima čistoće i moralnosti činiti dobro da nauče da su od dvije tisuće slučajeva, četrstodevedest njih udane žene, žene koje žive sa svojim muževima. Očito, nema velikoga jamstva za njihovu “sigurnost i čistoću” u svetosti braka.²

Doktor Alfred Blaschko, u knjizi *Prostitucija u devetnaestom stoljeću*, čak je još jasniji u karakterizaciji ekonomskih uvjeta kao jed-noga od najvitalnijih čimbenika prostitucije.

“Premda prostitucija postoji stoljećima, devetnaestom je stoljeću palo u zadaću da je razvije u divovsku društvenu instituciju. Razvoj industrije s golemim masama ljudi na natjecateljskom tržištu, rast i zakrčenost velikih gradova, neizvjesnost i nesigurnost zaposlenja, dali su prostituciji poticaj o kojemu se nikad prije u ljudskoj povijesti nije moglo ni sanjati.”

I opet je Havelock Ellis, premda se ne bavi baš posve ekonomskim uzrokom, ipak prisiljen priznati da je on neizravno i izravno

¹ Dr. Sanger, *Povijest prostitucije*.

² Zanimljivo je da knjiga dr. Sangera nema na američkim poštanskim narudžbama. Očito se vlast ne zabrinjava što javnost nije upoznata s pravim uzrokom prostitucije.

glavni razlog. Tako on otkriva da se velik postotak prostitutki regrutira iz klase sluškinja, premda one imaju manje briga i veću sigurnost. S druge strane, gospodin Ellis ne poriče da svakodnevna rutina, naporan, slabo plaćen posao, jednoličnost služinskoga usuda i, posebice, činjenica da možda nikad neće uživati u ostvarenoj vezi i užicima doma, svakako nisu ništa manji čimbenik u prisili da sluškinja potraži okrepu i zaborav u veselosti i svjetlucavosti prostitucije. Drugim riječima, sluškinja koju se tretira kao osobu koja radi dosadan posao i nikad nema pravo na vrijeme samo za sebe te je iscrpljena kapricima svoje gospodarice, može naći izlaz, poput tvorničke radnice ili prodavačice, samo u prostituciji.

Najzabavnija je strana pitanja, što je sada pred javnošću, zgražanje naših "dobrih, cijenjenih građana", posebice različite kršćanske gospode, koje uvijek možemo naći u prvim redovima svakog križarskoga pohoda. Znači li to da su oni posve neupućeni u povijest religije i, posebice, kršćanstva? Ili se nadaju da će oči sadašnjega naraštaja ostati slijepe za onaj dio u prošlosti koji je odigrala crkva u odnosu na prostituciju? Ma što da je njihov razlog, oni bi trebali biti posljednji koji viču protiv nesretnih žrtava današnjice, budući da je svakom inteligentnom proučavatelju poznato da je prostitucija vjerskoga podrijetla, i da su je stoljećima njegovali i ohrabivali, ne kao sramotu, nego kao vrlinu, koju su pozdravljali i sami bogovi.

"Čini se da se podrijetlo prostitucije može primarno naći u vjerskom običaju, religiji, velikom konzervatoru društvene tradicije, koja u preobraženom obliku održava primitivnu slobodu što nestaje iz općeg društvenoga života. Tipičan je primjer zabilježio Herodot, u petom stoljeću prije Krista, u hramu božice Ištar, babilonske Venere, kamo je svaka žena, jedanput u svojem životu, morala doći i dati se prvome strancu koji baci kovanicu u njezino krilo, da bi time iskazala poštovanje božici. Vrlo su slični običaji postojali i u drugim dijelovima zapadne Azije, u Sjevernoj Africi i na Cipru,

vanja prostitucije. Čista je budalaština pomiješati tu modernu fazu društvenoga zla s uzrocima toga zla.

Povećano gušenje prostitucije i barbarske zakonske odredbe, mogu samo poslužiti da još više ogorče i ponize nesretne žrtve neznanja i gluposti. To se najbolje može vidjeti u predloženome zakonu da se ljudski tretira prostitutke ulovljene u prekršaju, tako da se kazni svatko tko je prostitutki pružio utočište s pet godina zatvora i kaznom od deset tisuća dolara. Takvo stajalište samo još više pokazuje strašan manjak razumijevanja za stvarne uzroke prostitucije, kao društveni čimbenik, a istodobno i pokazuje puritanski duh *Grimiznoga slova*.

Nema suvremenoga pisca o toj temi koji se ne poziva na krajnju beskorisnost zakonskih metoda u borbi s tim pitanjem. Tako dr. Blaschko tvrdi da vladino suzbijanje prostitucije i moralni križarski pohodi ne postižu ništa nego zlo preusmjeruju u tajne kanale, što samo umnožava njegovu opasnost po društvo. Havelock Ellis, koji je najtemeljitiije proučio prostituciju, dokazuje obiljem činjenica da što su metode progona oštrije, to je stanje gore. Između ostaloga doznajemo da je u Francuskoj, "godine 1560. Karlo IX ediktom ukinuo bordele, ali broj se prostitutki samo povećao, dok su se mnogi novi bordeli pojavili u novom, neslućenom obliku i bili su još opasniji. Unatoč svim tim zakonima, *ili zbog njih*, nema zemlje u kojoj prostitucija ima upadljiviju ulogu."⁷

Naobraženo javno mnijenje, oslobođeno zakonskoga i moralnoga progona prostitucije, jedino može pomoći da se poboljša trenutno stanje. Dobrovoljno zatvaranje očiju i zanemarivanje zla kao društvenoga čimbenika modernoga života, može samo otežati stvari. Moramo se izdignuti iznad glupih poimanja poput "bolja sam od tebe" i naučiti prepoznavati u prostituciji proizvod društvenih uvjeta. Takav će uvid izbrisati licemjerje i osigurati veće razumijevanje te ljudskiji tretman. A što se tiče potpunoga iskorjenjenja prostitucije, samo potpuna procjena na novim osnovama svih prihvaćenih

⁷ *Spol i društvo*.

Oni koji sjede u staklenoj kući čine krivo kad se nabacuju kamenjem; osim toga, američka je staklena kuća prilično tanka, lako se može razbiti, a unutrašnjost baš i nije ljubak prizor.

Iznimno je površno pripisati porast prostitucije navodnome uvozu, porastu regrutiranja ili sličnim uzrocima. O prvome sam uzroku već govorila. Što se tiče sustava regrutiranja, premda je gnusan, ne smijemo zanemariti činjenicu da je on u biti faza moderne prostitucije – faza koja je naglašena zabranama i mitom, što su rezultat sporadičnih križarskih pohoda na to društveno zlo.

Svodnik je bez sumnje bijedan uzorak ljudske obitelji, ali na koji je način on više vrijedan prezira od policajca koji uzima posljednji cent od žene s ulice i potom je zatvara u policijsku postaju? Zašto je svodnik više zločinac ili veća prijetnja društvu, od vlasnika robnih kuća i tvornica, koji se debljaju na znoju svojih žrtava, da bi one onda završile na ulici? Ne branim svodnike, ali nije mi jasno zašto bi on bio nemilosrdno progonjen, dok stvarni krivci za sve ljudske nepravde uživaju imunitet i poštovanje. Osim toga, dobro se podsjetiti da ne stvara svodnik prostitutku. Naša prijetvornost i licemjernosti stvaraju i prostitutku i svodnika.

Sve do 1894. vrlo se malo znalo u Americi o svodnicima. A onda nas je napala epidemija kreposti. Trebalo je dokinuti porok, zemlju pod svaku cijenu očistiti. Društveni je rak zbog toga smješten izvan vidokruga, ali dublje u samo tijelo. Vlasnici bordela, kao i nesretne žrtve, predani su u ruke nježnoj milosti policije. Neizbježna su posljedica prekomjerno podmićivanje i kaznionice.

Dok su u bordelima bile razmjerno zaštićene, jer su ondje predstavljale određenu novčanu vrijednost, sada su se našle same na ulici, posve prepuštene na milost i nemilost lakomoj policiji. Očajne, trebajući zaštitu i čeznući za ljubavlju, te su djevojke posve prirodno vrlo lak zalogaj za svodnike, koji su i sami rezultat duha našega komercijalnoga doba. Tako je svodnički sustav regrutiranja izravna posljedica policijskog progona, korupcije i pokušnog obuzda-

čišćene. "Augijine staje" danas označuje nešto čemu je potrebno temeljito čišćenje.

te na drugim otocima istočnoga Sredozemlja, a također i u Grčkoj, gdje je Afroditin hram u Korintu imao više od tisuću ropkinja odanih spolnom služanju božici.

Teoriju, koju je vjerska prostitucija razvila, kao opće pravilo, zbog vjerovanja da generativno djelovanje ljudskih bića posjeduje tajanstven i svet utjecaj u promidžbi plodnosti prirode, podržavaju svi autoritativni pisci o toj temi. Postupno je, ipak, kad je prostitucija postala ograničena institucija pod utjecajem svećenstva, religiozna prostitucija razvila svoju korisnu stranu, i tako pomogla u povećanju javnoga prihoda.

Uspon kršćanstva do političke moći doveo je do vrlo malo promjena u politici. Vodeći su očevi crkve tolerirali prostituciju. Bordeli pod općinskom zaštitom osnivani su u trinaestome stoljeću. Oni su bili neka vrsta javne službe, a njihove su upravitelje gotovo smatrali javnim službenicima."³

Tome se mora dodati i sljedeći navod iz knjige dr. Sangera:

"Papa Klement II izdao je bulu prema kojoj se prostitutke treba tolerirati ako plaćaju određenu svotu od svoje zarade crkvi.

Papa Siksto IV bio je praktičniji; iz jednoga je bordela, koji je sam sagradio, primao prihod od dvadeset tisuća dukata."

U modernim vremenima crkva je nešto opreznija u tome. Barem otvoreno ne traži danak od prostitutki. Čini joj se mnogo probitačnije ulagati u nekretnine, pa poput Crkve sv. Trojstva, iznajmljuje opasne špelunke po pretjeranoj cijeni onima koji žive od prostitucije.

³ Havelock Ellis, *Spol i društvo*.

Ma koliko bih to htjela, prostor mi ne dopušta da govorim o prostituciji u Egiptu, Grčkoj i Rimu te tijekom srednjega vijeka. Uvjeti u srednjem vijeku posebice su zanimljivi s obzirom na to što je prostitucija bila organizirana u cehove, kojima je predsjedala kraljica bordela. Ti su cehovi provodili štrajkove za poboljšanje svojih uvjeta i održavanje standardne cijene. To je svakako praktičnija metoda nego ona koju su rabili moderni robovi nadničari.

Bilo bi jednostrano i krajnje površno misliti da je ekonomski čimbenik jedini uzrok prostitucije. Ima i drugih, ne manje važnih i vitalnih čimbenika. Naši reformatori i to znaju, ali se čak još manje usude raspravljati o tome nego o instituciji koja isisava život i iz muškaraca i iz žena. Mislim na pitanje seksa, koje u većine ljudi uzrokuje moralne grčeve.

Prihvaćena je činjenica da se žena odgaja kao seksualna roba i još je se k tome drži u potpunom neznanju što se tiče značenja i važnosti seksa. Sve što se bavi tom temom zatomi se, a progone se i bacaju u zatvor osobe koje pokušavaju unijeti svjetlo u taj strašan mrak. Ipak, istina je da se ne trebamo iznenađivati, sve dok djevojka ne zna kako se brinuti o sebi, ne zna ulogu najvažnijega dijela svojega života, ako postane lak plijen prostitucije ili bilo kojeg drugog oblika odnosa koji je degradira na položaj objekta za puko spolno zadovoljavanje.

Upravo su zbog toga neznanja cijeli djevojački život i njezina cijela priroda izopačeni i osakaćeni. Odavno prihvaćamo kao po sebi očitu činjenicu da mladić može slijediti zov divljine; to jest, mladić može, onog časa kad njegova spolna priroda zatraži svoje, i zadovoljiti tu prirodu; ali naši se moralisti skandaliziraju na samu pomisao da djevojačka spolna priroda traži svoje. Za moralista prostitucija nije toliko u činjenici da žena prodaje svoje tijelo, nego prije u činjenici da ga prodaje izvan braka. A da to nije samo puka izjava dokazuje činjenica da je brak zbog novčanih razloga savršeno legitiman, posvećen zakonom i javnim mnijenjem, dok se svaki drugi

⁴ Guyot, *La Prostitution*.

nin i prijatelj budućega američkoga Napoleona, Theodora Roosevelta, on je svakako posljednji koji bi htio diskreditirati krepost svoje zemlje. Ipak, on nas obavještava da su u Hong Kongu, Šangaju i u Yokohami, Augijine staje⁶ američkoga poroka. Ondje su američke prostitutke postale tako glasovite da je na Orijentu "američka djevojka" sinonim za prostitutku. Reynolds podsjeća svoje sunarodnjake da dok su Amerikanci u Kini pod zaštitom naših konzularnih predstavnika, Kinezi u Americi nemaju nikakvu zaštitu. Svatko tko zna kakve okrutne i barbarske progone trpe Kinezi i Japanci na Pacifičkoj obali, složit će se s Reynoldsom.

U svjetlu dosad navedenih činjenica, prilično je besmisleno isticati Europu kao baruštinu odakle potječu sve američke društvene bolesti. Jednako je besmisleno podržavati mit da Židovke čine najveći kontingent dobrovoljnih žrtava. Vjerujem da me nitko neće optužiti za nacionalne sklonosti. Upravo sam se i sama razvijala boreći se protiv njih i mnogih drugih predrasuda. Ako, dakle, imam zamjerke na proglas da se uvoze židovske prostitutke, onda ih nemam zbog svojih židovskih simpatija, nego zbog činjenica inherentnih životu tih ljudi. Samo površnome čovjeku nije znano da se židovske djevojke ne doseljavaju u strane zemlje ako ondje nemaju rođaka ili kakvu drugu vezu. Židovske djevojke nisu pustolovne. Sve donedavno one nisu ni napuštale dom, čak ne ni do najbližega sela ili grada, osim ako nisu išle u posjet rođacima. Je li onda uvjerljivo da će židovske djevojke napustiti svoje roditelje ili obitelji, putovati tisuće milja u tuđinske zemlje, pod utjecajem i slušajući obećanja stranih sila? Pođite do i jednog velikog parobroda što dolazi u Ameriku i uvjerite se sami ne dolaze li te djevojke ili sa svojim roditeljima, ili braćom, ujacima ili s nekim od rodbine. Može biti iznimaka, naravno, ali izreći da se velik broj židovskih djevojkica uvozi za prostituciju ili za bilo koju drugu svrhu, jednostavno znači da ljudi ne poznaju psihologiju Židova.

⁶ Augija, kralj u Elidi, po grčom je mitu imao velike staje s tri tisuće goveda. Heraklo je od kralja Euristeja dobio nalog da ih očisti, jer trideset godina nisu bile

mame ekonomsko roblje u Americu; ali posve poričem da se prostitucija regrutira iz Europe u iole osjetnijoj mjeri. Može biti točno da većinu prostitutki u New Yorku čine strankinje, ali razlog je to-me taj što i većinu gradskoga stanovništva čine stranci. Onog trena kad se uputimo u bilo koji američki grad, u Chicago ili na Srednji zapad, otkrit ćemo da je broj prostitutki strankinja iznimno malen.

Podjednako je preuveličano vjerovanje da se većina djevojaka s ulice počela baviti tim poslom prije nego što su došle u Americu. Većina djevojaka izvrsno govori engleski jezik, amerikanizirane su u navikama i pojavom – što je posve nemoguće osim ako nisu u ovoj zemlji već živjele mnogo godina. To jest, u prostituciju su ih odveli uvjeti života u Americi, odveo ih je posve američki običaj prepunih izloga nakita i raskošne odjeće, što, naravno, zahtijeva novac – novac koji se ne može zaraditi u trgovinama i u tvornicama.

Drugim riječima, nema razloga da povjerujemo da će bilo koja skupina muškaraca riskirati i trošiti na strane proizvode, kad su američki uvjeti života preplavili tržište tisućama djevojaka. S druge strane, dovoljno je dokaza za činjenicu da izvoz američkih djevojaka u svrhu prostitucije nipošto nije zanemariv čimbenik.

Tako Clifford G. Roe, bivši pomoćnik Državnoga odvjetnika u okrugu Cook, u Illinoisu, otvoreno proziva da se djevojke iz Nove Engleske odvoze brodom u Panamu za ekspresnu uslugu muškarcima koji ondje rade za “ujaka Sama”. Gospodin Roe dodaje da “se čini kako postoji podzemna željeznica između Bostona i Washingtona kojom se mnoge djevojke voze”. Nije li znakovito da pruga vodi baš u samo sjedište federalne vlasti? Da je gospodin Roe rekao više nego što je bilo poželjno dokazuje činjenica da je izgubio svoje mjesto. Nije praktično za muškarce na položaju da se izlanu.

Izgovor je za stanje u Panami da duž kanala nema bordela. To je uobičajeni izlaz za licemjerni svijet koji se ne usudi suočiti s istinom. Nema ih u zoni kanala, nema u gradskom krugu – znači prostitucija ne postoji.

Odmah uz Roea je James Bronson Reynolds koji je pomno proučio trgovinu bijelim robljem u Aziji. Kao istaknuti američki građa-

oblik sjedinjenja proklinje i odbacuje. A ipak prostitutka, ako se ispravno definira, ne znači ništa drugo do “svaka osoba za koju je spolni odnos podređen dobitku”.⁴

“One su žene prostitutke koje prodaju svoja tijela zbog spolnoga čina i to im je posao.”⁵

Zapravo, Banger ide i dalje; on drži da je čin prostitucije “urođeno jednak činu muškarca i žene koji dogovaraju brak zbog ekonomskih razloga”.

Naravno, brak je cilj svake djevojke, ali tisuće se djevojaka ne može udati, naši ih glupi društveni običaji osuđuju na život u celibatu ili na prostituciju. Ljudska priroda traži svoje bez obzira na sve zakone, a nema ni jednoga razumljivoga razloga zašto bi se priroda prilagodila izopačenom poimanju moralnosti.

Društvo smatra spolna iskustva muškarca osobinama njegova općeg razvoja, dok se na slična iskustva u životu žene gleda kao na strašnu nesreću, gubitak časti i svega što je u ljudskome biću dobro i plemenito. Ta dvostruka mjerila moralnosti odigrala su nemalu ulogu u stvaranju i trajanju prostitucije. Ona znače da mlado stvorenje ostaje posve neupućeno u spolna pitanja, što navodna “nevinost”, zajedno s izmorenom i prigušenom spolnom prirodom, pomaže dovesti u takvo stanje koje naši puritanci tako gorljivo nastoje izbjeći ili spriječiti.

To ne znači da zadovoljenje spolnih potreba vodi u prostituciju; odgovoran je za to okrutan, bezdušan, kazneni progon onih koji se usude razlikovati od zacrtanih staza.

Djevojke, još djeca, rade u napućenim, pregrijanim prostorijama deset do dvanaest sati na dan za strojem, što ih drži u stalnom preuzbuđenom spolnom stanju. Mnoge od tih djevojaka nemaju doma ili bilo kakvog komfora; zbog toga je ulica ili neko jeftino mjesto zabave jedini način da zaborave na svoju svakodnevnu rutinu. To

⁵ Banger, *Criminalité et Condition Economique*.

ih neminovno dovodi u veliku blizinu drugoga spola. Teško je reći koji od dvaju čimbenika dovodi djevojičino preuzbuđeno stanje do vrhunca, ali posve je sigurno najprirodnija stvar da vrhunac ima svoj ishod. To je prvi korak prema prostituciji. Ne treba djevojku za to smatrati odgovornom. Naprotiv, posve je odgovorno društvo, mi kojima manjka razumijevanje, kojima manjka poštovanje za život u nastanku; posebice je to pogreška naših moralista, koji za navijek osuđuju djevojku, jer je skrenula s "puta vrline"; to jest, jer se njezino prvo spolno iskustvo dogodilo bez odobrenja crkve.

Djevojka se osjeća posve izopćenom, kućna vrata i vrata društva zatvorila su joj se pred nosom. Cijeli je njezin odgoj i njezina tradicija takva da se osjeća pokvarenom i palom te zbog toga nema čvrstoga tla na koje bi se oprla ili bilo kakvu podršku koja bi je podignula, umjesto što je još više zakopava. Tako društvo stvara žrtve kojih se kasnije uzalud pokušava osloboditi. Najzlobniji, najpokvareniji i najnemoćniji muškarac i dalje se smatra odveć dobrim da bi za suprugu uzeo ženu čiju je ljupkost bio posve voljan kupiti, premda bi je tako mogao spasiti od strahotnoga života. A ne može se ni svojoj sestri obratiti za pomoć. U svojoj gluposti ova smatra sebe odveć čistom i čestitom, ne shvaćajući da je njezin položaj u mnogočemu čak i jadniji od njezine sestre s ulice.

"Žena koja se udala zbog novca, u usporedbi s prostitutkom", kaže Havelock Ellis, "prava je šuga. Slabije je plaćena, daje mnogo manje zauzvrat u radu i u brizi, i posve je ovisna o svojem gospodaru. Prostitutka se nikad ne odriče prava nad sobom, zadržava svoju slobodu i osobna prava, i nije uvijek prisiljena pokoriti se muškome zagraljaju".

A isto tako žena, koja sebe smatra boljom od druge, ne shvaća Leckyjevu braniteljsku tvrdnju "da je ona, premda možda jest najviši oblik poroka, istodobno i najdjelotvorniji čuvar vrline. Ali za nju bi sretni domovi bili uprljani, neprirodni i štetna praksa bi prevladala".

Moralisti su uvijek spremni žrtvovati jednu polovicu ljudskoga roda u ime neke bijedne institucije koju ne mogu nadrasti. Zapravo, prostitucija nije ništa više jamstvo čistoće doma nego što su kruti zakoni zaštita od prostitucije. Punihi pedeset posto oženjenih muškaraca mušterije su bordela. Upravo se tako udane žene – pa čak i djeca – zaraze spolnim bolestima. Društvo ipak nema ni riječi osude za muškarca, dok ni jedan zakon nije odveć strašan kad je riječ o bespomoćnoj žrtvi. Ne samo da su je nasamarili oni koji su je iskoristili, nego je prepuštena na milost i nemilost svakom policajcu i bijednome detektivu da je pretuče, službenicima u policijskoj postaji, vlastima u svakom zatvoru.

U nedavno tiskanoj knjizi žene koja je dvanaest godina bila gazdarica jedne "javne kuće" mogu se naći ove brojke: "Vlasti su me prisilile da svaki mjesec plaćam naknadu između 14.70 i 29.70 dolara, a djevojke su morale platiti između 5,70 i 9,70 dolara policiji." Imajući u vidu da je autorica vodila taj posao u jednom malom gradu, da brojke koje navodi ne uključuju i dodatna podmićivanja i dodatne globe, odmah nam pada u oči golem prihod koji policija izvlači iz krvavo zarađenoga novca svojih žrtava, koje neće čak ni zaštititi. Jao onima koje odbiju platiti svoj danak; skupe ih poput stoke, "ako ni zbog čega drugoga, a onda da ostave povoljan dojam na dobre građane ili ako je vlastima zatrebalo nešto dodatnoga novca sa strane. Iskrivljenom je umu, koji vjeruje da je pala žena nesposobna za ljudske osjećaje, nemoguće shvatiti jad, poniženost, suze i povrijeđen ponos, sve to što smo osjećale kad god bi nas pokupili".

Čudno, zar ne, da bi se žena koja je držala "javnu kuću" mogla tako osjećati? Ali još je čudnije da dobri kršćanski svijet muze novac i čerupa takve žene, a ništa im ne daje zauzvrat osim prijekora i progona. Ah da, radi to u dobrotvorne svrhe kršćanskoga svijeta!

Mnogo se ističe bijelo roblje koje se uvozi u Ameriku. Kako će Amerika uopće održati svoju krepost ako joj Europa u tome ne pomogne? Neću poreći da se to u nekim slučajevima i događa, kao što neću zanjekati da ima emisara iz Njemačke i drugih zemalja koji